

Yapay Zeka Araçlarının Öğrencilerin Eleştirel Düşüncesine Etkisi

Araştırma Yöntem ve Teknikleri

- ▶ Hazırlayanlar: Ömer Yiğit Kocabaş, Umut Kılavuz, Mert Emre Selek, Batuhan Baysal
- ▶ Öğretim Görevlisi: Sezen Bal
- ▶ Tarih: 27.11.2025
- ▶ Konu: Yapay Zeka Araçlarının Öğrencilerin Eleştirel Düşünmeye Etkisi

Veri Toplama Tasarımı

- ▶ 2025'te Nature.com'da yayınlanan makalede, daha önce üniversite öğrencileri üzerinde yapılmış 51 araştırmancının sonuçları ele alınıyor. Sonuçlar ağırlıklı olarak olumlu sonuçlar vermiş olsa da etki büyüklüğünün çalışmalar arasında değiştiğini raporladılar.

-J. Wang, Jin Wang, Wenxiang Fan

ChatGPT

Veri Toplama Tasarımı

- ▶ 2024'te ScienceDirect platformunda yayımlanan incelemede ChatGPT müdahalelerinin akademik başarayı, duygusal-motivasyonel durumları ve bazı üst düzey düşünme eğilimlerini iyileştirebildiği; aynı zamanda kullanımının zihinsel çabayı azalttığı bildirildi.

-Ruiqi Deng

Veri Toplama Tasarımı

- ▶ 2025'te çeşitli eğitim dergileri ve çevrimiçi portallarda derleme olarak yayımlanan diğer bir araştırmada yapay zeka araçlarının eleştirel düşünme üzerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmalar derleniyor; genel bulgu etkinin bağlama ve pedagojik tasarıma bağlı olduğu yönünde.

-Rahyuni Melisa

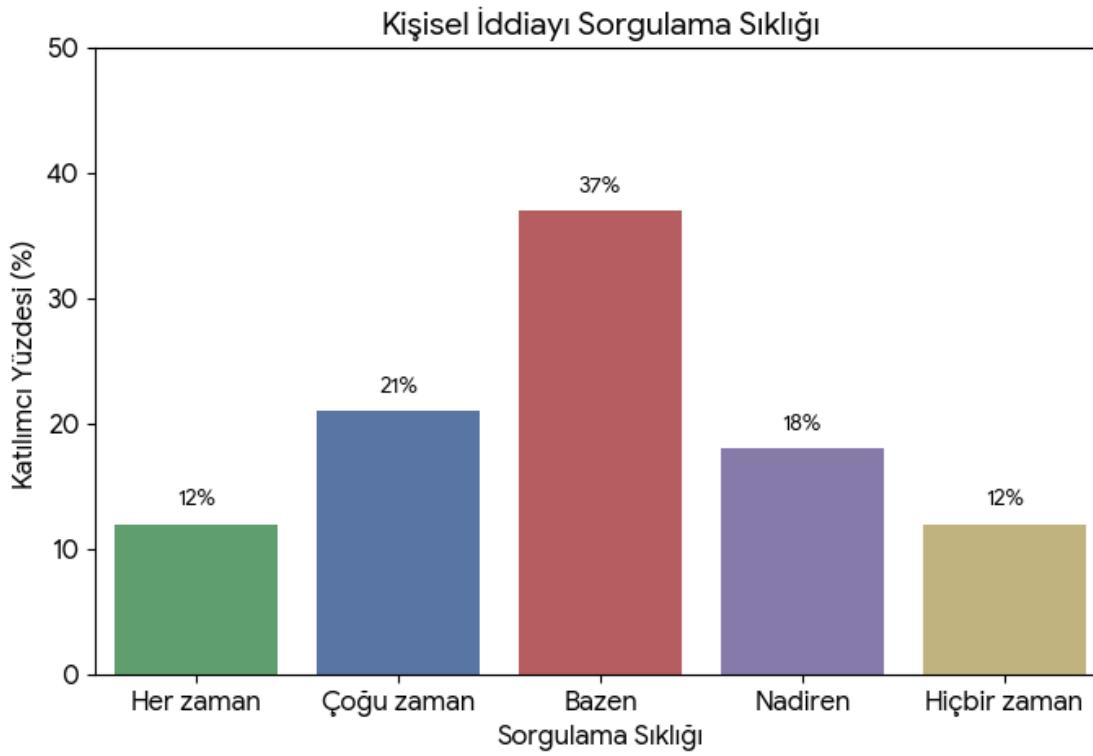

Analiz ve Görselleştirme

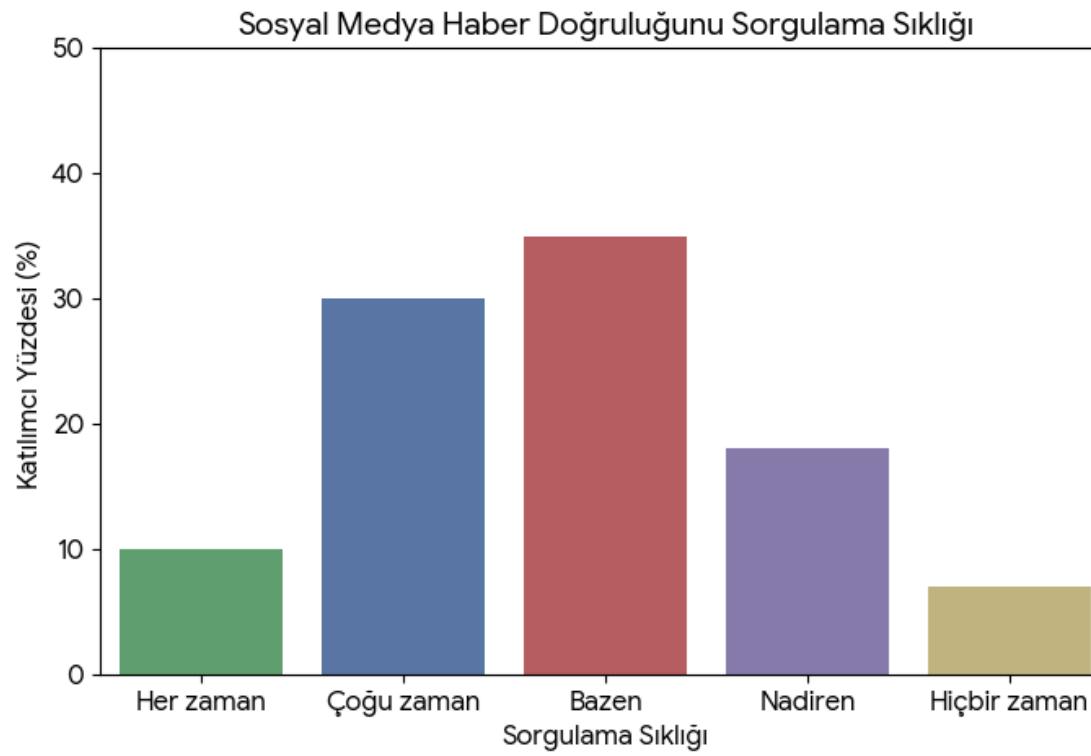
- Daha önce yapılmış araştırmaların sonuçları ve yaptığımız anketin sonucuna baktığımızda yapay zeka araçlarının öğrencilerin eleştirel düşüncesine katkı sağladığını, eleştirel düşüncenin farklı etkenlerden dolayı zayıfladığını ortaya çıkmıştır.

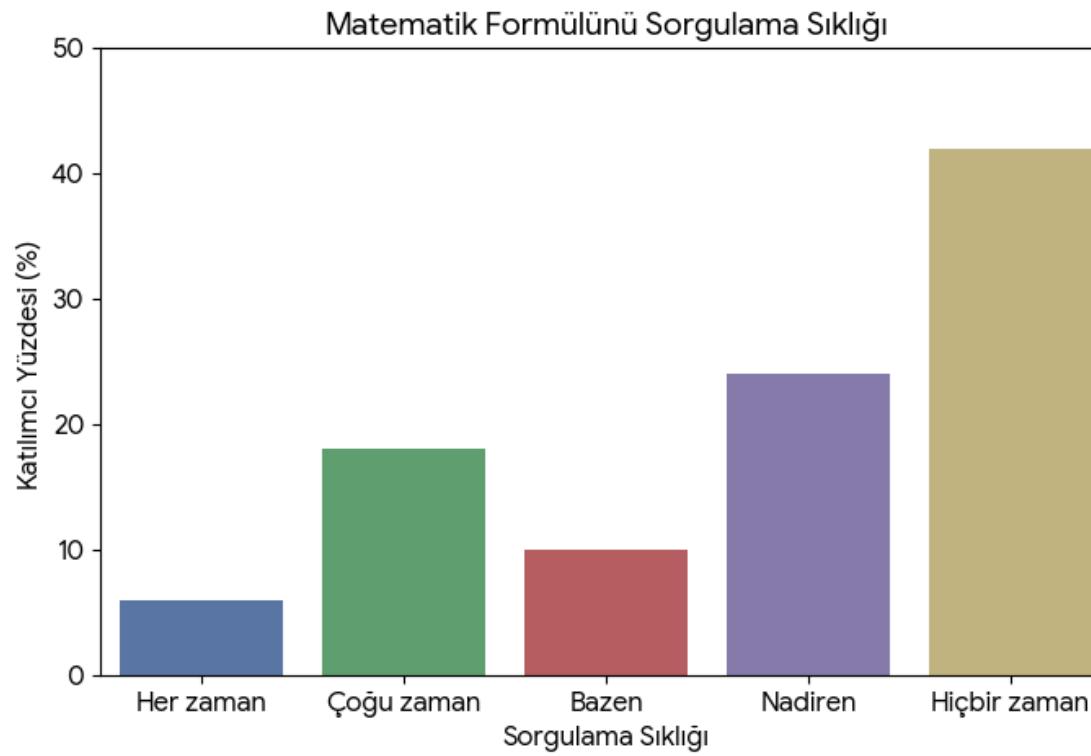
Analiz ve Görselleştirme

Analiz ve Görselleştirme

Analiz ve Görselleştirme

Eleştirel Düşünce

- ▶ **Onaylama Yanılgısı:** Kişinin, halihazırda inandığı görüşleri destekleyen bilgileri arama, kabul etme ve hatırlama eğilimi. Bu, alternatif bakış açılarını otomatik olarak göz ardı etmeye neden olur.
- ▶ **Dunning-Kruger Etkisi:** Belirli bir alanda yetkinliği düşük olan kişilerin, kendi yeteneklerini abartma eğilimi. Bu durum, eleştirel düşünme ihtiyacını görmezden gelmelerine yol açar.

Eleştirel Düşünce

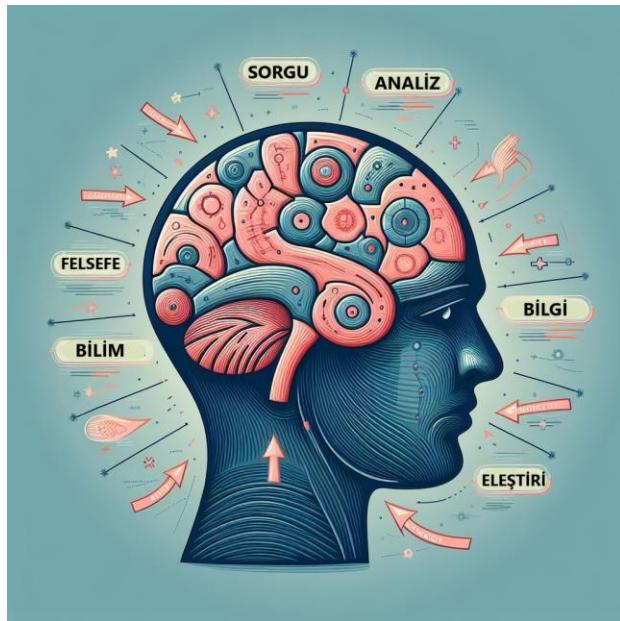
- ▶ **Duygusal Tepkiler:** Özellikle korku, öfke veya aidiyet duygularının tetiklendiği durumlarda, mantık ve rasyonel analiz yerine duygusal tepkilerin devreye girmesi.
- ▶ **Statükoculuk:** Değişiklik yapma riskinden kaçınarak mevcut durumu olduğu gibi sürdürme eğilimi; yeni bilgiyi veya farklı çözümü eleştirel olarak değerlendirmeyi reddetme.

Eleştirel Düşünce

- ▶ **Ezbercilik ve Tek Doğru Odaklılık:** Eğitim sistemlerinin bilgi transferine odaklanması ve sorgulama veya problem çözme becerilerine yeterince yer vermemesi. Öğrenciler tek doğru cevabı bulmaya şartlanır.
- ▶ **Otoriteye Aşırı Bağlılık:** Öğrencinin bilgiyi kimin söylediğine odaklanması ve bilginin kendisini sorgulamayı bırakması.

Eleştirel Düşünce

- ▶ Aşırı Bilgi Yükü, Yankı Odaları ve Filtre Baloncukları, Yüzeysel Okuma ve Taramak, Toplumsal Uyum Baskısı, Siyasileştirme, Hoşgörüsüzlük vb.

Kaynakça

Facione, P. A. (1990). *Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction (The Delphi Report)*. California Academic Press.

Chen, X., Zou, D., Cheng, G., & Xie, H. (2020). Twenty years of research on artificial intelligence in education: Approaches, challenges and opportunities. *Educational Technology & Society*, 23(3), 28-47.

Metzger, M. J. (2007). Communicating norms and trust in online interaction. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), 1319-1339.

OECD. (2021). *The future of education and skills: Education 2030 framework*. Organisation for Economic Co-operation and Development. <https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/>

Pandas Development Team. (2024). *pandas: Powerful Python data analysis and manipulation library* (Version 2.2.0). <https://pandas.pydata.org/>